

Kazım Karabekir

Kazım KARABEKİR, 1882 yılında İstanbulda doğdu. Mehmet Emin Paşanın oğludur. İlköğrenimini İstanbul, Van, Harput ve Mekke'de tamamladıktan sonra, 1896'da İstanbul Fatih Askeri Rüştiyesini, 1899'da Kuleli Askeri İdadisini, 1902'de Harbiye Mektebini ve 1905'te de Erkan-ı Harbiye Mektebini bitirerek yüzbaşı rütbesiyle orduya katıldı. İki yıllık kıta stajını Manastırda yaptı. İttihat ve Terakkinin Manastır örgütünün kurulmasına katıldı. 1907'de kolağası (önyüzbaşı) rütbesi alarak İstanbul Harbiye Mektebi, tabiiye öğretmen vekilliğine atandı. İttihat ve Terakki İstanbul örgütünün kurulmasında görev aldı. 2. Meşrutiyet'ten sonra Edirne'de 2. Ordu 3. Fırka (tümen) erkan-ı harfliğine (kurmaylığına) atandı.

31 Mart 1909 ayaklanmasında Hareket Ordusunda görev aldı. 1910 Arnavutluk ayaklanmasının bastırılması hareketinde çalıştı. 14 Nisan 1912'de binbaşılığa yükseldi. Balkan Savaşında Trakya sınır komiseri olarak görev yaptı. 1914'te kaymakam (yarbay) rütbesiyle Birinci Kuvve-i Seferiye komutanlığıyla İran ve ötesi hareketiyle görevlendirildi. Bir süre sonra İstanbul Kartalda 14. Fırka komutanlığına atandı ve anakkaleye gönderildi. Kerevizdere'de Fransızlar'a karşı üç ay savaştıktan sonra miralaylığa (albay) yükseldi. Buradan, İstanbul'da I. Ordu erkan-ı harbiye başkanlığına, sonra Galiçya'ya gidecek ordunun ve ardından Mareşal Von der Goltz'un erkan-ı harbiye başkanlığına atanarak İraka gitti.

1916'da Kutül-Amareyi kuşatan 18. Kolordu komutanlığına getirildi ve burayı aldıktan sonra Irak'ta İngilizler'le çarpıştı. 1917'de Diyarbakır'daki 2. Kolordu komutanlığına getirildi ve Van, Bitlis, Elaziz (Elazığ) cephelerindeki 2. Ordu komutanlığına vekalet etti. 1918'de Erzincan ve Erzurumu Ermeniler'den ve Ruslar'dan geri aldı. Ardından Sarıkamış, Kars ve Gümrü Kalelerini ve Karaköse'yi kurtardı. Aynı yıl Mirliya (Tümgeneral) oldu. Mondros Mütarekesi sırasında sadrazam olan Ahmet İzzet Paşanın erkan-ı harbiye-i umumîye reisliği (genelkurmay başkanlığı) önerisini kabul etmeyerek Anadolu'da görev almak istedi. Önce Tekirdağ'daki 14. Kolordu Komutanlığına, ardından da Erzurum'daki 15. Kolordu Komutanlığına atanmasını sağlayarak Nisan 1919'da göreve başladı.

Hazırlıkları yapılan Erzurum Kongresinin toplanmasında önemli rol oynadı. Kurtuluş Savaşında Edirne milletvekilliği ve Doğu cephesi komutanlığı yaptı. Ermeniler'in eline geçen Sarıkamış, Kars ve Gümrü Kalelerini geri alarak 15 Kasım 1920'de Ermeni ordusunu kesin olarak yendi. Ermeni hükümetiyle Ankara hükümeti adına Gümrü Antlaşmasını imzaladı. Karsın alınmasıyla ferikliğe (korgeneral) yükseldi. Rus Sovyet Sosyalist Federe Cumhuriyeti ve Kafkasya hükümetleriyle Kars Antlaşması görüşmelerini yürüttü. Halk Partisi'nden Ayrıldı Kurtuluş Savaşının bitiminden sonra I. Ordu müfettişliğine atandı, 1923'te İstanbul milletvekili oldu. 1924'te, TBMM'deki Dörtler Grubunu destekledi. Ardından askerlikten ayrılarak Halk Fırkasından istifa etti. 17 Kasım 1924'te kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının başkanlığına seçildi. Parti 3 Haziran 1925'te Şeyh Said ayaklanması nedeniyle kapatıldı. Karabekir Mustafa Kemal Paşaya karşı yapılan İzmir suikasti ile ilgili görülerek bazı partililerle birlikte yargılandıysa da beraat etti. Siyasi hayatına on iki yıllık aradan sonra, 6 Ocak 1939'da İstanbul milletvekili olarak devam etti. 1946'da TBMM başkanlığına seçildi ve bu görevde iken 26 Ocak 1948'de Ankarada öldü.

Emre Yayınlarında 1999'dan Eserleri :

Kazım Karabekir paşanın eserleri 1991 yılından itibaren Emre Yayınları tarafından seri olarak yayınlanmaya başlamıştır. Daha önce paşanın bilinen İSTİKLAL HARBİMİZ (1960 yılındaki ilk baskısı yasaklanmış ve 5 sene süren mahkemedен sonra beraat etmiştir.) ve İSTİKLAL HARBİMİZİN ESASLARI (1933 yılında Paşa Sinan Matbaasına eserini bastırmak isterken matbaa basılmış ve 3000 adet forma kireç ocaklarında yakılarak imha edilmiştir) eserlerini EMRE YAYINLARI tekrar basmış ve bunun yanında paşanın 30 eserini daha gün ışığına

çıkararak yakın tarihimize büyük katkı sağlamıştır.

Bu eserler şunlardır.

1- Hayatım (Karabekir Paşa bu eserinde gençlik yıllarını anlatmaktadır.)

2- İttihat ve Terakki Cemiyeti 1896-1909 (Bu eserde Paşa İttihat ve Terakkinin kuruluş dönemini ve ilk çalışmalarını anlatmaktadır.)

3- Birinci Cihan Harbine Neden Girdik ? (Birinci Cilt) (Bu eserde Paşanın istihbarat subayı olduğu dönemleri kapsadığından Osmanlının 1.Dünya Savaşına neden girdiğini çarpıcı belgelerde ortaya koymaktadır.)

4- Birinci Cihan Harbine Nasıl Girdik? (İkinci Cilt) (Cihan harbine Osmanlı İmparatorluğunun nasıl girdiğini anlatmaktadır.)

5- Birinci Cihan Harbini Nasıl İdare Ettik? (Üçüncü Cilt) - Erzincan ve Erzurumun Kurtuluşu (Karabekir Paşa bu eserinde ise Erzurum ve Erzincanın nasıl kurtarıldığını anlatmaktadır)

6- Birinci Cihan Harbini Nasıl İdare Ettik? (Dördüncü Cilt) - Sarıkamış, Kars ve Ötesi - (Bu eserde ise Sarıkamış, Kars bölgelerinin nasıl kurtarıldığını anlatmaktadır)

7-Ermeni Dosyası (Paşa savaşacağı Ermenilerin tarihçesini araştırmış ve kaleme almıştır.)

8- Ermeni Mezalimi (Paşa Ermenilerin görev yaptığı doğu illerindeki katliamlarını belgelerle ve resimlerle ortaya koyarak, günümüzde koparılan kızılca kıyamete hayalle değil belgelerle cevap vermiştir.)

9-Paşaların Hesaplaşması ? İstiklal harbine neden girdik,niçin girdik ve nasıl idare ettik ? (Paşa, İstiklal Harbi öncesi İstiklal Harbine kimlerin ve nasıl karar verdiğini, kimlerin karşı çıktığını ve inanmadığını bu eseriyle anlatmakta ve resmi tarihimizi kökten değiştirecek belgeleri koyup doğrularıyla bir dönemi aydınlatmaktadır.)

10- İstiklal Harbimiz (5 CİLT TAKIM) (Karabekir Paşanın en çok konuşulan ve tartışılan eseri. 1960 yılında ailesinin Türkiye Yayınevi tarafından yayınlattığı ve hemen yasaklanıp toplatılan eseri. Eseri baskıya hazırlayan Paşanın rahmetli damadı Prof.Faruk ÖZERENGİN beyefendinin deyişiyle "trenle Ankaraya ailece toplanıp giderken kanun kaçakları gibi korka korka ürkek gözlerle baka baka gittiğimiz" diye anlattığı olay 5 yıl sürmüş ve sonunda beraat edip yayınına devam edilmiştir.

11- İstiklal Harbimizin Esasları (Karabekir paşanın 1933 yılında bastırmak istediği ancak matbaanın basılarak kireç ocaklarında imha edilen eseridir. İstiklal Harbimizi esas hatlarıyla ortaya koyan ve 1933 yılında bir Ankaralı adıyla bir gazetede yalan ve yakın tarihimizdeki olayları farklı, Karabekir Paşanın ismini aşağılayıcı yayınlar başladığında Paşa belgeler göndermeye başlar, ilk iki belge yayınlanır ama gerisi yayınlanmaz. Paşa bunun üzerine bu eseri hazırlar ve matbaada 3000 adet forma halindeki eser matbaa basılarak imha edilir. Bu eserin eksiksiz ve tam metin baskısı.)

12- İstiklal Harbimizde İttihat Terakki ve Enver Paşa (2 cilt takım) (Paşa bu eserinde de İstiklal Harbi döneminde İttihat Terakki Erkanının ve özellikle Enver Paşanın çalışmalarını belge ağırlıklı olarak anlatmaktadır. Kurtuluş Savaşımızın başlıca kahramanlarından biri olan rahmetli General Kazım Karabekir in (1882-1948) bu eseri, 1. Dünya Savaşında Osmanlı ordularının başkomutanı olarak yenilgiye düşüp Avrupaya kaçmış olan Enver Paşa ile Cemal ve

Talat Paşalar gibi İttihat ve Terakki Cemiyeti (Fırkası) kurucuları ve erkanının özellikle Ulusal Kurtuluş Savaşı yıllarında yaptıklarını -belgelere dayanarak- anlatır. Önemli belgeler arasında Halk Şuralar Fırkası programı ile İslam İhtilal Cemiyetleri İttihadi nizamnamesi de vardır. 1920-23 yıllarını kapsayan bu değerli anılar, Enver Paşanın Kafkaslar dan Orta Asyadaki feci öldürülüşüne kadar geçen bütün yaşamını anlattığı gibi, Onun ve yandaşlarının Kurtuluş Savaşındaki olumsuz etkinliklerini de belirtmektedir. Enver Paşa, Harb-i Umumiden mağlup çıkılması üzerine Berline kaçmak zorunda kalmıştı. Buradan Rusyaya geçen Paşa Moskovada İngiliz emperyalizmine karşı birlikte mücadele etmek için Sovyet devlet adamları ile görüşerek onlardan Anadolu hareketine silah yardımı yapmalarını istedi. Ve Rusyanın desteğiyle kurulan İslam İhtilal Cemiyetleri İttihadi adlı cemiyetin başına geçerek Anadolu şubeler açmak istedi ve 1920 Eylülünde gerçekleşen Doğu Halkları Kongresine katıldı. Bir ara Berline döndüyse de fazla kalmayarak yine Moskovaya geldi. Ve Ankara hükümetinin temsilcisi ile görüşmeler yaptı. Mustafa Kemal Paşaya bir mektup yazarak hakkındaki söylentileri ve Anadolu hareketinin başına geçeceği iddialarını yalanladı; fakat Yunan saldırısının başlaması ile Anadoluya geçme fikriyle Batuma geldi. Bütün bu gelişmeler olurken beride Anadolu gözle görülecek bazı faaliyetler belirdi: Trabzonda Enver Paşaya taraftarlığı ile bilinen Yahya Kahya, mahkum ve kaçaklardan oluşan bir tabur meydana getirerek başına buyruk bazı işler yapmaya ve Enverin yakında döneceğini açıkça telaffuz etmeye başladı. Diğer taraftan, gelişmeler Büyük Millet Meclisinde bulunan kırk civarındaki İttihatçı mebuslarda da yankısını buldu. Bu gelişmelerden rahatsızlık duyan Mustafa Kemal Paşa, Rus hükümetiyle anlaşarak, Enver Paşayı devre dışı bıraktı. Rusların desteklerini kaybettiğini ve Anadolu da bir şey yapamayacağını anlayan Enver Paşa bu kez, Türkistana yönelerek, buradaki Türkleri Ruslara karşı istiklal mücadelesi vermek üzere örgütlemek istedi ve bu yolda da can verdi. İlk baskısını 1967de yapan bu eser; o sırada Şarkta bulunan Kazım Karabekir in kendi gözlem, hatıra ve bilgileriyle birlikte, bu maceranın kahramanlarının 1920-23 arasındaki resmi-özel yazışma ve mektuplarının suretlerinden oluşan birinci elden bir kaynak niteliğindedir. Ayrıca, aynı hadiselerle bağlantılı olan Yahya Kahya ile Mustafa Suphinin öldürülmesi olayları ve bunlarla ilgili belgeler de, eserde ele alınan konulardandır. Enver Paşa ve İttihat ve Terakki erkanının Milli Mücadeledeki faaliyetlerine dair ilk elden bilgi, belge ve anılar veren eser, İslam İhtilal Cemiyetleri İttihadi nizamnamesi, Halk Şuralar Fırkası Programı ve Meclis tarafından Kahya Yahya olayını incelemek üzere Bursa mebusu Mustafa Fehmi Efendi başkanlığında oluşturulan tahkik heyetinin raporu gibi çok önemli belgeleri de içermektedir.)

13- Paşaların Kavgası (İstiklal Harbi biter bitmez Karabekir Paşanın M. Kemal Paşa ve etrafıyla arasındaki ihtilafların ve tartışmaların başladığı dönemi çok çarpıcı şekilde ele alarak anlattığı eserdir. Bu kitapta Türk yakın tarihinin en çapraşık dönemi Karabekir Paşanın kalemıyla ele alınıyor. Resmi tarihe yer yer ters düşen bu hatıralar yakın tarihimizin iyi anlaşılması için büyük kazançtır. Tarihin hafızası hiç bir zaman unutkanlıkları bağışlamamıştır. Bu kitabı okuyup bitirdiğiniz zaman yakın tarih tablosunun son çizgisinin çizilmiş olduğunu göreceksiniz.)

14- Bir Düello ve Bir Suikast (Karabekir Paşanın iktidar sahipleriyle ihtilafa düştüğü ve 15 yıla yakın Erenköydeki köşkünde göz hapsinde tutulduğu dönemlerde kendisine planlanan suikast girişimini anlattığı eseri.)

15- Çocuk Davamız 2 cilt takım ("Kazım Karabekir Paşanın özellikle görev yaptığı Doğu vilayetlerinde bakımsız çocuklara yönelik yapmış olduğu çalışmaları ve raporlarını topladığı bu 2 ciltten oluşan eser günümüz idarecileri için iyi bir kaynak, tarih meraklıları için ise ibret verici bir çalışmadır. Paşa bu eserine başlarken şunları söylüyor: "Bir taraftan çocuk sefaleti, bir taraftan da şahane çocuk balolarını okudukça ve işittikçe bende duygularımı kaybettim. Bakımsız çocuklar millet enerjisinin, bakımsız topraklar da vatan enerjisinin kaybedilmesi demektir. Bakımsız çocuk milli tehlikedir. "ünkü her yıl maddi manevi bir sürü düşkün halk arasında kaynaşacak ve ordu saflarına karışacaktır. Demek milletin ve ordusunun keyfiyet bakımından kıymeti her yıl bir derece daha düşecektir. Vatanın geleceğinin

sahipleri bugünün çocuklarıdır. Şu halde bakımsız çocukların bu vatana nasıl sahip olacakları bugünden düşünülecek bir meseledir. Bazı kimselerden esefle duydum ve duymaktayım da: Madem ki bakamayacaklar ne diye çocuk yapıyorlar. Bende cevap veriyorum ki: Ailelerin vatan borçları, fakir de olsalar, mümkün olduğu kadar çok çocuk yapmalarıdır. Nasıl Bakılacağını hesap etmek onların değil, devletin vazifesidir. Hayatımda bana zevk veren hayli başarılarım vardır: En zevklisi binlerce bakımsız çocuğun hayat ve geleceğini kurtarmak olmuştur."

16- Çocuklara Öğütlerim (Karabekir Paşanın özellikle ilk okul dönemine ait çocukları için hazırladığı eseri. Büyük çocuklara (!) da vereceği pek çok şey olduğunu okudukça bu eserde göreceğiz)

17- Bulgaristan Esareti -Hatıralar, Notlar- (Paşanın hatıra ve notlarından Bulgar esareti dönemine ait eseri.)

18- İngiltere, İtalya ve Habeş Harbi (Paşanın bu üç devlet arasındaki savaşı anlattığı,askeri güç ve psikolojik durumu ortaya koyduğu eseri.)

19- Kürt Meselesi (Paşanın dün için doğu ve güneydoğu insanımızla ilgili ortaya koyduğu tezlerin bugün içinde aynen devam ettiğini, Kürt toplumu üzerinde emelleri olan Ermeni ve Batılı ülkelerin bu insanlarımızı nasıl kullanmak istediklerini bu eserinde okuyacaksınız.Doğu insanını ve doğu bölgelerini çok iyi bilen bir paşanın günümüz içinde geçerli tezlerini bu eserde bulacaksınız)

20- İzmir Suikasti (Paşanın ve muhalefetin İstiklal Harbi sonrası yargılandıkları M. Kemal Paşaya düzenlenen suikasti, Paşanın mahkemedeki savunmasını ve iddianameyi okuyacaksınız. Yayınevimizin sahibi Sn. Sami ELİK bu eserden dolayı yargılanmıştır.)

21- Ankarada Savaş Rüzgarları -CHP Grup Tartışmaları- (Paşa ülkemizde ilk kez bir partinin grup tartışmalarını gün yüzüne çıkarmıştır. 2. Dünya Savaşına katılalım ve katılmayalım diyenleri, savaş öncesi savaşı yorumlayanlardan savaş sonrası kimlerin ahkam kesip büyük yanılıya düştüklerini okuyacaksınız)

22- Nutuk ve Karabekir den Cevaplar (12 Cilt) (Kazım Karabekir paşanın 1933 baskılı orijinal ve Osmanlıca Nutukun üzerine düştüğü notlar orijinal nutukla birlikte yayınlanmıştır.)

23- İktisat Esaslarımız (Paşanın İzmir İktisat Kongresi ile ilgili hazırladığı rapordur ve kendi notlarıyla yayınlanmıştır.)

24- İtalya ve Habeş (Paşanın İtalya ve Habeşi inceleyip kaleme döktüğü eseri.)

25-Tarihte Almanlar ve Alman Ordusu (Paşanın tarihi süreci içerisinde Almanları ve mesleği olan askeri açıdan Alman ordusunu incelediği eseridir.)

26-Tarih Boyunca Türk-Alman İlişkileri (Almanlarla Osmanlı arasında, Osmanlının son yıllarında başlayan yakın ilişkilerini ve Almanların Türkler tarafından en gizli bilgilere kadar ulaşabileceği makamlara getirilmesini anlatan eseridir.)

27- Türkiyede ve Türk Ordusunda Almanlar (Paşanın Türk ordusunda görev yapan komutanları ve görev sürelerini inceleyip anlattığı eseri. Moltke, Goltz Paşa, Liman Von Sanders ıslah heyetlerinin başında Türkiyeye gelip Osmanlı ordusunda senelerce görev yapmışlardır. Türk askerlik tarihine son asırlarında damgalarını vurmuşlar, bunlardan Goltz Paşa ülkemiz topraklarında ölümlerinde İstanbulla defnedilmiştir. Goltz ve Liman paşalarla birlikte çalışması hasebiyle Karabekir Paşa yer yer bu döneme ait hatıralarını da bu eserinde anlatmaktadır.

HAKKINDA YAZILANLAR

Karabekir Anlatıyor

Uğur Mumcu

um:ag Yayınları / Uğur Mumcu Bütün Yapıtları Dizisi

"Her ihtilal, çatışmalar ve çalkantılar içinde oluşur. Bu çatışma ve çalkantılar, ihtilalcileri karşı karşıya da getirir. Mustafa Kemal ve Karabekir Paşa, Ulusal Kurtuluş Savaşımızı kesin utkuya ulaştıran iki eski dost, iki eski asker ve iki eski ihtilalcidir. (Ama) yolları, hilafetin kaldırılması ve cumhuriyetin ilanı ile birlikte ayrılmıştır. İhtilal, evlatlarını yer! Bu bir değişmez kuraldır. Anadolu İhtilali, Türkiyede bir yeni dönem açmış, bir çağ değiştirmiştir. Böylesine bir olayda, ihtilalcilerin yollarının ayrılması doğaldır. Doğal olmayan, bu olaylar üzerindeki yasakların şu ya da bu nedenle bu gün bile sürmesi, sürdürülmesidir."

-Uğur Mumcu-

[Kazım Karabekir](#)